

Riigihangete Vaidlustuskomisjon
Tartu mnt 85, 10115, Tallinn

Tallinn
07.05.2026

Digiallkirjastatud
Edastatud e-kirja teel: vako@fin.ee

Kolmas isik: **AS G4S Eesti**
Registrikood: 10022095
Vesipapi tn 2, 12916, Tallinn
e-post: g4s@ee.g4s.com

Esindajad: **vandeadvokaat Carri Ginter**
vandeadvokaat Mario Sõrm
Advokaadibüroo Sorainen
Rotermanni 6, 10111, Tallinn
Tel: 6 400 900
e-post: carri.ginter@sorainen.com
mario.sorm@sorainen.com

Vaidlustaja: **Optimus Systems AS**
Registrikood: 11096397
Hallivanamehe tn 4, 11317, Tallinn
e-post: info@optimus.ee

Esindaja: **vandeadvokaat Martin Männik**
Advokaadibüroo Pohla & Hallmägi
Kentmanni 4, 10116, Tallinn
Tel: 6 00 99 20
e-post: m.mannik@phlaw.ee

Hankija: **Politsei- ja Piirivalveamet**
Registrikood: 70000310
Pärnu mnt 139, 15060, Tallinn
e-post: ppa@politsei.ee

KOLMANDA ISIKU VASTUS VAIDLUSTUSELE

1. TAOTLUSED

1. Jätta Optimus Systems AS vaidlustus RHS § 197 lg 1 p 4 alusel rahuldamata.
2. Jätta kõik menetluskulud RHS § 198 lg 3 ja 8 alusel Optimus Systems AS kanda ning mõista Optimus Systems AS-ilt välja AS G4S Eesti poolt vaidlustusmenetluses kantud menetluskulud.

2. SISSEJUHATUSEKS

1. Kui tutvuda vaidlustuses esitatud väidetega, siis keskset tähendust omavad selles üksnes kolm asjaolu. Nimelt, vaidlustuse p-s 2.1 selgitab vaidlustaja, et riigihanke tehnilises kirjelduses nõuti *rack-kappe* mõõtudega 40U x 600 mm x 1000 mm. Selle üle vaidlust ei ole, nagu ei ole ka selleski, et alternatiivsete lahenduste esitamine polnud riigihankes lubatud.
2. Vaidlustuse p-s 2.2 märgib vaidlustaja, et pakkus *rack-kappi* mõõtudega 800 x 1000 mm ning sellegi üle vaidlust ei ole. Nõnda on tähelepanelikule lugejale juba sellestki teabest ilmne, et vaidlustaja pakkus tehnilisele kirjeldusele mittevastavaid *rack-kappe*.
3. Vaidlustuse p-s 2.10 märgib vaidlustaja, et on igati teadlik ka õigusalasest kirjandusest ja kohtupraktikast, mille kohaselt loetakse eksimust nõutud mõõtude vastu alati nn pakkumuse sisuliseks puuduseks, mille tõttu tuleb pakkumus RHS § 114 lg 2 esimese lause alusel igal juhul tagasi lükata. Seega on meil tegemist olukorraga, milles vaidlustaja mõõnab, et tema pakkumus ei ole tehnilisele kirjeldusele vastav ning väljakujunenud haldus- ja kohtupraktika pinnalt tuleks see ka mittevastavana tagasi lükata. Lihtsustatult – hankija ei hankinud sellise mõõduga kappe.
4. Vaidlustuskomisjoni pikaajase ja järjepideva praktika kohaselt on pakkumuse vastavuse tingimused kumulatiivsed ja pakkumuse mittevastavana tagasilükkamiseks piisab kasvõi ühest mittevastavusest RHAD-s seatud tingimusele.¹ Selle tõdemusega võiks see vaidlus ka päädida, kuna antud juhul ei ole olemas ainsatki argumenti, mille najal vaidlustaja pakkumus muutuks vastavaks ja vaidlustus rahuldamisele kuuluks. Vaidlustajast oleks sellises olustikus mõistlik vaidlustusest loobuda.

3. VAIDLUSTAJA PAKKUMUS ON MITTEVASTAV

5. Kolmas isik selgitab alljärgnevalt miks vaidlustaja pakkumus igal juhul RHAD-le ei vasta ja kuidas ühegi argumenti najal see vastavaks enam muutuda ei saa.

3.1. Kõrvalekalle numbrilisest nõudest on sisuline puudus

6. Nagu vaidlustuses selgitab ka vaidlustaja ise, eksisteerib pikaajane ja väljakujunenud haldus- ja kohtupraktika, millest lähtudes on nn numbriline kõrvalekalle RHAD-s nõutust alati nn sisuline puudus, tuues seetõttu vältimatult kaasa ka pakkumuse tagasilükkamise RHS § 114 lg 2 esimese lause kohaselt.
7. Vaidlustuses esitatud retoorikat, mille sisuks on see, et vaidlustaja ei nõustu mistahes argumentidel eelviidatud praktikaga, on mitmed teisedki vaidlustajad varem katsetanud, kuid kolmandale isikule teadaolevalt pole selliseid mõttearendusi siiani kunagi edu saanud.
8. Näiteks vaidlustusasjas 207-21/239433 oli vaidluse all ühe teise vaidlustaja pakkumuse vastavus lauaplaadile seatud mõõtmete tingimusele.² Sealgi leidis see vaidlustaja, et vaatamata väljakujunenud haldus- ja kohtupraktikale,³ peaks tema pakutud lauaplaadi tööpinna pikkus 880 mm mingil põhjusel vastama RHAD tingimusele, mille kohaselt oli tööpinna pikkuseks nõutud minimaalselt 900 mm. Sarnaselt praegusele vaidlusele oli selleski vaidlustusmenetluses keskne küsimus selles, kas pakutava asja mõõtme erinevus üksikute sentimeetrite võrra tähendab seda,

¹ VaKo 331-14/151782, p 9.1; 36-20/218021, p 13; 96-20/219424, p 17; 166-20/223887, p 9.3.

² VaKo 207-21/239433, p 10-11.

³ Sellegi vaidlustusasja vaidlustaja argumenteeris oma vaidlustuse p-s 6 järgmist: *Vaidlustaja on teadlik, et riigihangete vaidlustuskomisjoni- ja kohtupraktikas mõistetakse RHS § 114 lõike 2 teises lauses sätestatud sisulise kõrvalekalde vastandina formaalset kõrvalekallet, mida on võimalik ületada lubatud selgituste teel. Seetõttu on siiani riigihankevaidluste lahendamisel leitud, et ükskõik kui väike on kõrvalekalle numbrilisest nõudest, on tegemist sisulise kõrvalekaldega, mis toob vältimatult kaasa pakkumuse tagasi lükkamise. Vaidlustaja aga ei nõustu sellise praktikaga ja peab seda vääraks.*

et pakkumus on mittevastav. Vaidlustaja samasisulised argumendid talle vaidluses siiski mingit edu ei toonud ning VaKo jättis vaidlustuse rahuldamata.

9. Analoogetel argumentidel on nn numbriliste väärtuste vastavuse üle vaidlusi peetud nt jalgpallivärvade mõõtude osas,⁴ hooldussildi kauguse üle voodilina servast,⁵ garantiikirja või tagatise kehtivuses kindlaks määratava kuupäevani,⁶ trafo primaarse nimivoolu osas,⁷ kääride pikkuse osas,⁸ suitsugaaside kondensaatori eluea kohta⁹ või ideekonkursi lähteülesandes seatud hoone korruselisuse ja kõrguse nõudele vastavuse osas.¹⁰

10. Tõenäoliselt on mõõtude, kaalude või muude arvuliste väärtuste üle vaidlusi peetud veelgi enam, kuid ühestki sellisest vaidlusest ei nähtu, et pakkumuses esitatud andmete erinevust RHAD-s arvuliselt kindlaks määratud väärtusest oleks õiguspraktikas peetud milleski muuks, kui sisuliseks puuduseks.

11. Eeltoodu väljendub ka VaKo järeldustes, milles kõnealune problemaatika on kokku võetud lihtsa tõdemusega, et koguste, mõõtude ja muude numbriliste näitajate vastu eksimine on vaatamata eksimuse väiksusele sisuline puudus, mis tingib pakkumuse tagasilükkamise.¹¹

12. Sama on tõdetud olukorras, milles nt pakkumuse tagatise kehtivusaeg oli ühe päeva võrra nõutust lühem. Sellelgi juhul asus VaKo seisukohale, et: „Pakkumus kas täidab hankija esitatud numbrilise nõude või mitte. Seega, kui hankija on nõudnud, et pakkumuse tagatis peab kehtima vähemalt kolm kuud, siis ei ole vahet, kas pakkuja esitatud tagatis kehtib sellest perioodist vähem üks päev või nt kaks kuud – pakkumus on mittevastav kummalgi juhul.“¹²

13. Teistsugust pilti ei avane ka kohtupraktikast. Nõnda on ka halduskohtu ja ringkonnakohtu praktikas korduvalt tõdetud, et kõrvalekalle RHAD-s sätestatud numbrilisest väärtusest on igal juhul nn sisuline puudus, mis toob vääramatult kaasa pakkumuse mittevastavuse. Seda ka juhul, kui see kõrvalekalle on „väike“. ¹³ Nõnda saab eeltoodust järeldada üksnes seda, et viimase ca 15 aasta vaidlustus- ja kohtupraktika pinnalt ei ole näha, kuidas vaidlustajat siin edu võiks saada.

14. Eeltoodu pinnalt leiab vastuse ka vaidlustuse p-des 2.6-2.13 esitatud argumentatsioon sellest, kuidas hankija on praegu justkui midagi valesti kaalunud. Kui pakkumus on ilmselgelt mittevastav, nagu praegusel juhul, siis ei muudaks pakkumust vastavaks ka mistahes kaalumise ning hankijal ei olnud seetõttu ka vajadust midagi täiendavalt kaaluda. Vastupidi, kui hankija nõustuks teistsuguste mõõtudega, rikuks see teiste pakkujate õigusi.

3.2. Vaidlustaja muude argumentide najal ei muutunud tema pakkumus vastavaks

15. Sarnaselt arvukatele teistele vaidlustajatele minevikust, on ka käesoleva vaidlustusasja vaidlustaja tegelikult mõistnud, et argument pikaajase haldus- ja kohtupraktikaga „lihtsalt“ mitte nõustumise kohta tõenäoliselt kuidagi veenev ei ole. Nõnda on vaidlustaja välja pakkunud ka mitmesuguseid muid mõttearendusi sellest, kuidas ühel või teisel põhjusel hankija otsus tema pakkumuse tagasilükkamise kohta siiski õiguspärane ei ole. Nagu nähtub alljärgnevast, ei ole ka nendel väidetest prevaleeriva praktika pinnalt tõsiseltvõetavat edulootust.

⁴ VaKo 268-25/302464, p 12.4.

⁵ VaKo 207-25/289282, p 11 jj.

⁶ VaKo 121-25/291278, p 7 jj; 15-21/227696, p 12.

⁷ VaKo 196-23/268015, p 8 jj.

⁸ VaKo 85-22/248784, p 16.

⁹ VaKo 129-21/236097, p 12.

¹⁰ VaKo 168-21/232756, p 14-16; 167-21/232756, p 10-11.

¹¹ VaKo 85-22/248784, p 16.

¹² VaKo 15-21/227696, p 12.

¹³ Vt nt TrtHKo 3-21-394, p 15-16; TlnRKO 3-19-1341, p 21; TlnRKO 3-21-2489, p 33.

3.2.1. *Hankija otsuste üle peetavas vaidluses ei saa vaielda tingimuste otstarbekuse üle*

16. Vaidlustaja üks keskseid argumente näib siinkohal olema see, et RHAD-s soovitud mõõtudele mitte vastav *rack-kapp* on RHAD-s nõutuga samaväärne või tegelikult isegi parem või *tehniliselt eelistatud* (vt nt vaidlustuse p 2.2 ja 2.5).

17. Alustades väidetest selle kohta, et vaidlustaja RHAD nõuetele mittevastav *rack-kapp* on tema arvates parem ja eelistatud, siis sellel arutelul ei ole vaidlustusasja lahendamisel mitte mingit tähendust. Sisuliselt polemiseerib vaidlustaja siin hankija valikute otstarbekuse üle, kuid on sellega lootusetult hiljaks jäänud. Nimelt ei saa vaidlustajale olla kuidagi saladuseks tõsiasi, et vaidlustamata riigihanke alusdokument on sõltumata sisalduvate tingimuste mõistlikkusest, otstarbekusest või õiguspärasusest hankijale, pakkujatele ja VaKo-le siduv.¹⁴

18. Seega, kui vaidlustaja hinnangul väärinuks hankija teistsuguste mõõtudega *rack-kappe*, siis oli kõige viimane hetk seda ideed tutvustada enne taotluste või pakkumuste esitamise tähtaega, vajadusel vaidlustades kappide mõõtmetele seatud tingimusi. Seda aga vaidlustaja ei teinud, mistõttu ei ole hankija otsuste üle peetavas vaidluses midagi ka pihta hakata mõtetega, kuidas hankija oleks võinud hankida teistsuguseid, paremaid või teiste mõõtudega *rack-kappe*.

19. Liiatigi ei hinda VaKo ega kohus hankija valikute otstarbekust,¹⁵ mis tähendab mh ka seda, et kui hankija soovinuks soetada ka täiesti keskpäraseid *rack-kappe*, mille mõõtmed olekski näiteks vaidlustaja arvates olnud vähem eelistatud, siis jäänuks seegi valik hankija kaalutusõiguse raamidesse.¹⁶

3.2.2. *Samaväärsuse nõue ei laiene asja mõõtudele*

20. Siirdudes edasi vaidlustaja argumentide juurde sellest, kuidas hankija oleks pidanud tema nõuetele mittevastavaid kappe RHS § 88 lg 6 alusel samaväärseks pidama, siis sellelegi väitel puudub mistahes õiguslik alus. Põhjuseid selleks on mitmeid, kuid alustada võiks siinkohal sellest, et vaidlustaja viidatud samaväärse aktsepteerimise nõue ei laiene asja mõõtudele seatud tingimustele. See on ilmne juba viidatud sätte sõnastusest, mis seob märke „või samaväärne“ esitamise kohustuse ostuallika, protsessi, kaubamärgi, patendi, tüübi, päritolu või tootmisviisi konkreetse nimetamisega riigihanke alusdokumentides.

21. *Rack-kappide* mõõtmed pole aga ostuallikas, protsess, kaubamärk, patent, tüüp, päritolu ega tootmisviis. Veelgi enam, vaidlust küsimuses, kas asja mõõtmed on RHS § 88 lg 6 kohaldamisalas, on vaidlustusmenetluses juba varasemalt peetud. Nõnda väitis teine vaidlustaja vaidlustusasjas 104-16/174044, et interaktiivsetele tahvlite diagonaalsele mõõdule seatud nõue 88" on vastuolus tollal kehtinud RHS § 33 lg-ga 7. Vaidlustuskomisjon asus aga seisukohale, et tahvli diagonaalile omistatud numbriline suurus ei ole kindel ostuallikas, protsess, kaubamärk, patent, tüüp, päritolu ega tootmisviis RHS § 33 lg 7 mõttes.¹⁷

22. Isegi, kui vaidlustaja mõttearendusega lihtsalt mängu ilu mõttes kaasa minna, siis oleks väga keeruline ette kujutada mistahes riigihanget, milles on määratletud nt mõne asja kogus, mõõtmed, kaal või mõni muu numbriline väärtus, kuid lisatud sellele märke „või sellega samaväärne“, rääkimata hankija kohustusest samaväärset kaaluda või lausa aktsepteerida. Kui tõepoolest selline kohustus eksisteeriks, siis jõuaksime nii määratlusteni stiilis „minimaalselt umbes 20 cm“, mida on VaKo varasemas praktikas äärmiselt ebaõnnestunuks peetud.¹⁸ Nõnda ei ole vaidlustaja argumendid ka eluliselt kuidagi usutavad.

¹⁴ Vt nt RKHKo 3-3-1-45-12, p 29.

¹⁵ RKHKo 3-20-1198, p 12.

¹⁶ VaKo 187-17/192426, p 21.

¹⁷ VaKo 104-16/174044, p 8.1.1.

¹⁸ VaKo 65-18/195560, p 21.

23. Vaidlustaja positsiooni ei toeta kuidagi ka vaidlustuse p-s 2.4 viidatud lahendid. Nõnda oli haldusasjas 3-24-2374 mh vaidluse all, kas tingimus, et hoone peab olema projekteeritud A-energiaklassile, oleks tõendatav ka mõne muu energiatõhususe tõendiga, nt LEED sertifikaadi või tehisintellektil põhineva R8 tehnoloogia kasutuselevõtuga. Selle nõude suhtes aga kohaldus RHS § 88 lg 2 ja sellest tulenevalt ka RHS § 88 lg-s 3 sätestatud samaväärsuse nõue. Sellega sarnast faktilist olustikku antud juhul aga ei eksisteeri.

3.2.3. Mittevastavat pakkumust ei saa vastavaks tunnistada põhjusel, et see on soodsam

24. Vaidlustusest nähtub mitmel puhul seegi, et vaidlustaja hinnangul pidanuks hankija vaidlustaja pakkumuse vastavaks tunnistama seetõttu, et vaidlustaja pakkumuse maksumus oli kolmanda isiku pakkumuse maksumusest maksumuselt soodsam.

25. Vaidlustuskomisjoni praktikas on olnud hulgaliselt juhtumeid, milles mõni vaidlustaja väidab, et kuivõrd tema pakkumus oli X eurot soodsam, kui mõni muu pakkumus või mingil muul põhjusel „parem“, siis peaks hankija pakkumuse mittevastavusele läbi sõrmede vaatama. Küll aga pole kolmandale isikule teada, et sellistel argumentidel esitatud vaidlustust või kaebust oleks kunagi rahuldatud.

26. Näiteks vaidlustusasjale 141-22/253349 aluse pannud riigihankes oli teine vaidlustaja esitanud pakkumuse tagatise, mis kehtis kaks päeva vähem, kui RHAD-s oli nõutud. Ka selles vaidlustusasjas argumenteeris too vaidlustaja, et hankija pidi kaalutlusõiguse teostamisel RHS § 3 p-s 5 lähtudes arvesse võtma asjaolu, et vaidlustaja pakkumus oli rahaliselt soodsam.¹⁹ Vaidlustuskomisjon selle argumentatsiooniga aga ei nõustunud.²⁰ Ka kohtupraktikas on leitud, et pakkujale lubamatu eelise andmist ei saa õigustada asjaolu, et tema pakkumuse maksumus oli kõige madalam.²¹

4. MENETLUSLIKUD TEATED

27. Vaidlustuskomisjoni 04.05.2026 vaidlustuse teatega nr 12.2-10/96 määrati hankijale ja kolmandale isikule tähtaeg hiljemalt 07.05.2026 vastuse esitamiseks. Seega on käesolev vastus tähtaegne.

28. Kolmas isik ei pea vajalikuks asja läbivaatamist avalikul istungil menetlusosaliste osavõtul ja soovib vaidlustuse läbivaatamist kirjalikus menetluses. Kui VaKo otsustab RHS § 195 lg 2 alusel asja avalikul istungil siiski läbi vaadata, osaleb kolmas isik sellel oma esindajate kaudu.

29. Advokaadi esindusõigust eeldatakse (RHS § 190 lg 1¹).

Lugupidamisega

Carri Ginter
vandeadvokaat

Mario Sõrm
vandeadvokaat

¹⁹ VaKo 141-22/253349, p 5.4.

²⁰ Ibid., p 10 jj. Vrd TrtRKo 3-21-394, p 65.

²¹ TlnRKo 3-23-1783, p 22.